

Samtalsmatta

Samtalsmatta är en metod som gör det möjligt för personer i olika åldrar och med olika typer av kommunikativa och kognitiva svårigheter att uttrycka åsikter och delta i planering och beslutsfattande. Samtalsmatta är helt enkelt ett samtal som äger rum på en matta.

Fördelar med samtalsmatta:

- Samtalsmattan gör det möjligt för brukaren att reflektera över vad de själva tycker och att tänka på saker på nya sätt.
- Metoden kan användas för att ta reda på vad en person tycker om något speciellt och kan användas i olika situationer, verksamheter och miljöer.
- Samtalsmattan är bra för personer som tycker det är svårt att berätta vad de tycker om olika saker genom att bara prata - eller som behöver stöd för tanken och minnet i samtalet.
- Samtalsmattan hjälper till att konkretisera samtalsämnet, ger en tydlig bild av och hjälper till att hålla fokus på samtalsämnet. Det kan till exempel handla om vilken mat personen gillar, vad hen tycker om att göra på sin fritid eller vad hen tycker om sitt arbete/sysselsättning.

I metoden åskådliggörs samtalsämnet med hjälp av bilder. Bilderna strukturerar diskussionen. Samtalsmattan är inte en metod som ersätter tal utan ett hjälpmedel för intervju- och samtalsituationer. Syftet är att ta reda på vad en person tycker och tänker om ett specifikt ämne.

Hur går det till?

Samtalet leds av någon i personens omgivning. Det du behöver är en matta (t.ex. en vanlig dörrmatta) och tre olika uppsättningar med bilder:

1. Bilder för en visuell skala (dvs. åsikter som "bra - dåligt"/"bra - sådär - dåligt" eller "funkar-funkar sådär-funkar inte")

© Sergio Palao / ARASAAC

© Sclera

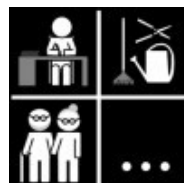
2. Bild för samtalsämnet ex. fritid, maträtter, arbetsuppgifter

© Sergio Palao / ARASAAC

© Papunet, Sirpa Yli-Heikkilä

@Sclera

3. Bilder för frågeställningar som relaterar till samtalsämnet ex. olika fritidsaktiviteter, olika maträtter, olika arbetsuppgifter (ex. här är olika frukostalternativ)

4. Tomma kort/lappar om det saknas bilder för frågeställningar eller samtalsämnen så att de enkelt kan läggas till under samtalets gång

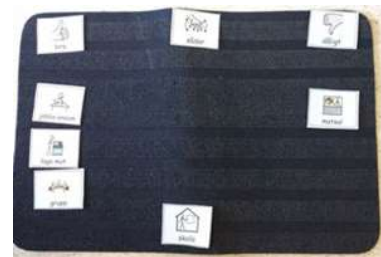
Den visuella åsiktsskalan placeras på mattans övre kant och kortet för samtalsämnet på mattans nedre kant.

Berätta vad du tänkt att samtalet ska handla om – t.ex. vad hen tycker om för maträtter.

Om brukaren under samtalets gång tappar fokus kan du peka på samtalsämnet för att leda tillbaka samtalet till detta.

Under samtalet ger du brukaren ett bildkort i sänder, så att hen kan placera dem på mattan under åsiktsskalan enligt hur hen upplever det som diskuteras. Ställ öppna frågor kring frågeställningarna. Genom att ställa öppna frågor kring ämnen som är relevanta för personen och låta hen placera bilderna av frågeställningarna i förhållande till den visuella värderingsskalan som sitter på mattan, får du en tydlig bild av vad personen tycker och tänker.

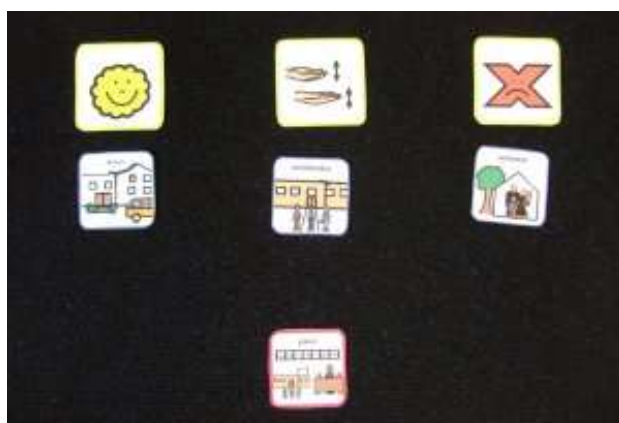

Det är viktigt att personen som blir intervjuad förstår bilderna och att hen har en förmåga att svara ja och nej. Ja/nej-svar behövs särskilt i slutskedet av intervjun, när du försäkras om brukaren är nöjd med bildkortens placering eller om personen vill ändra på något.

Tips:

- Brukare ska ha samtalsmattan framför sig. Låt brukaren avgöra om hen vill sitta bredvid eller mitt emot dig.
- Introducera metoden med mattor som handlar om enklare samtalsämnen som t.ex. vilka djur eller vilken mat man tycker om. När brukaren känner till metoden går den att använda till vilka samtalsämnen som helst (även till svårare/känsligare ämnen som kan vara svåra att prata om)
- Det är viktigt att säkerställa att brukaren vill prata om ämnet.
- Samtalsmattan handlar om ett ämne eller en fråga varje gång. Om ni vill prata om flera olika saker gör ni en ny matta för varje samtalsämne ex. en för maträtter, en för fritidsintressen, en för arbetsuppgifter på jobbet osv.
- Tänk på att ställa öppna frågor: Hur fungerar rasten? Vad tycker du om spagetti? Gå inte över till ja- och nej-frågor.
- Brukaren ges möjlighet att reflektera när bilderna ligger på mattan, och ges möjlighet att kanske byta plats på några bilder.
- Samtalet får inte kännas som ett test, utan som en intervju, där du är intresserad av vad brukaren tycker.

När samtalet är färdigt är det bra att fotografera av mattan för att komma ihåg vad som sades. Fotot blir ett slags protokoll över det man pratat om. Detta protokoll kan ni sedan återkomma till för att se om det har skett några förändringar efter en viss tid eller en viss insats.

Om du vill veta mer om samtalsmatta som metod kan du kontakta arbetsterapeuterna eller verksamhetspedagogerna.

Läs mer i kunskapsbanken:

Kommunikation

Bildstöd

Visualisera mera